

Bærekraftsrapport 2022

Innholdsfortegnelse

1. Leder har ordet.....	3
2. Nøkkeltall	5
Om Norges Råfisklag	5
Nøkkeltall	5
3. Bærekraft i Råfisklaget.....	7
Råfisklagets strategi.....	9
Konkretisering av bærekraftsarbeidet i Råfisklaget	10
FNs bærekraftsmål.....	11
Interessentdialog og vesentlighetsanalyse.....	14
Veien videre	14
4. Styring, organisering og ansvar	16
Styrende organ i Norges Råfisklag	16
Digital risiko- og mulighetsovervåking.....	18
Åpenhetsloven.....	18
Etiske retningslinjer.....	19
Varslingsregler	19
Veien videre	19
5. Klima og miljø	20
Klimaendringer og forurensning – konsekvenser for villfisknæringa	20
Råfisklagets klimaregnskap	23
Aktiviteter og resultater 2022.....	26
Veien videre	26
6. Mennesker og samfunn	28
Inkludering, mangfold og likestilling	28
Arbeidsmiljø	31
Veien videre	34
7. Samarbeid og verdiskaping	35
Samfunnsansvar	35
Verdiskaping	36
Levedyktige samfunn, samarbeid og sameksistens	38
Veien videre	39
8. Appendix.....	40
Om Rapporten.....	40
WEF-indeks	41

1. Leder har ordet

Det er de rike fiskebestandene som har ført til at Norge er en fiskerinasjon. Fiskerinæringa er basert på høsting av våre felles bestander i havet. Denne høstingen har ikke alltid vært bærekraftig, men utviklingen de siste 50-60 år har helt klart gått i riktig retning. Kunnskap, forvaltning og holdninger er nøkkelelementer i en hovedsakelig positiv utvikling i fiskerinæringa.

Svein Ove Haugland, adm.dir. Foto: Espen Solli

Norges Råfisklag har vært en sentral aktør i fiskerinæringa siden fiskesalgslaget ble etablert. Råfisklaget ble opprettet for å bidra til økt sosial bærekraft i våre fiskerisamfunn ved at fiskerne skulle sikres et rettferdig, forutsigbart og rimelig økonomisk grunnlag for sin virksomhet.

Lagets forståelse og handlinger knyttet til alle sider ved miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, har vokst frem i takt med forståelsen i fiskerinæringa og resten av samfunnet. I Råfisklaget er vi av den oppfatning at vi som oftest tar bærekraftige valg, men at vi skal bli bedre på *rapportering* om bærekraft.

Sentrale deler av Råfisklagets tjenester er vitale for fiskerinæringas svar på bærekraftutfordringen ved at vi gjennom våre tjenester for omsetning, oppgjør og kontroll bidrar til å dokumentere at sjømaten er lovlig fanget og omsatt. Bærekraftbegrepet har vært en del av Råfisklagets formål siden 90-tallet.

Vi må fortsatt forbedre oss med hensyn til hvordan vi dokumenterer vårt arbeid på dette området. Vi må synliggjøre betydningen av dette for våre ansatte og øvrige interessenter, for å sikre best mulige holdninger i arbeidet. Endelig må vi identifisere og systematisere forbedringstiltak innenfor alle de tre bærekraftdimensjonene.

Samtidig som vi skal sikre orden i eget hus, har vi ambisjoner om å påvirke resten av verdikjeden i riktig retning ved å være tydelig og synlig. Bærekraft er for eksempel satt som hovedsak på vårt årsmøte i mai 2023.

Vårt utgangspunkt ble etablert gjennom rapporten i 2021 og i år kan vi rapportere på utviklingstrekk og endringer. Med dette går vi de første trinnene i trappa i arbeidet med å forbedre oss på dette området. Samtidig ser vi at faktorer utenfor Råfisklagets kontroll, så som covid-pandemien og krigen i Ukraina, påvirker oss i vesentlig grad.

Uansett forplikter vi oss til å kontinuerlig ta steg i riktig retning for å bidra til best mulig bærekraftig forvaltning av kystens verdier sammen med resten av fiskerinæringa.

Foto: Audun Reiertsen

2. Nøkkeltall

Om Norges Råfisklag

Norges Råfisklag er ett av fem fiskesalgslag i Norge som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Salgslaget er organisert som et samvirkeforetak og er eid av Norges Fiskarlags regionale organisasjoner innenfor Råfisklagets geografiske område samt Fiskebåt, Norges Kystfiskarlag og Norsk Sjømannsforbund. Fiskere har gjennom sitt medlemskap i nevnte fagorganisasjoner eierskap i Råfisklaget. Årsoverskudd i Råfisklaget tillegges foretakets egenkapital, hvor det ikke utdeles utbytte.

Figur 1: Råfisklagets område markert i mørkere blå

Fire av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval. Langs norskekysten har salgslagene geografisk ansvar i hvert sitt område. Råfisklagets område strekker seg fra Finnmark i nord til Nordmøre i sør. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

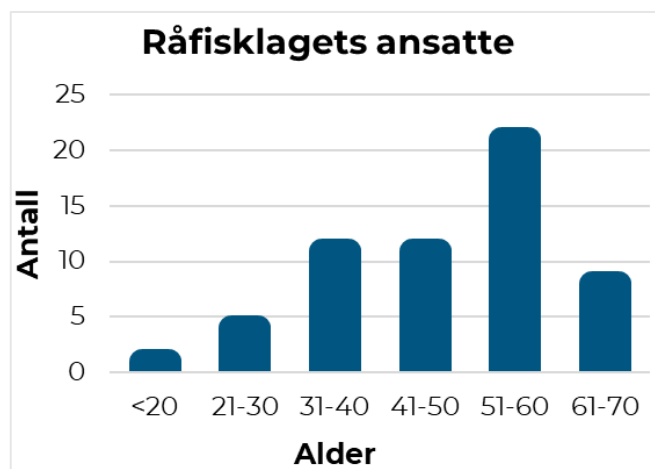
Norges Råfisklag organiserer markedsplassen for villfanget sjømat ved å legge til rette for omsetning av fangstene og garantere fiskerne oppgjør. Gjennom dokumentasjon og ressurskontroll sikres trygg mat og god forvaltning av havets ressurser. Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar Råfisklaget tar på alvor.

Nøkkeltall

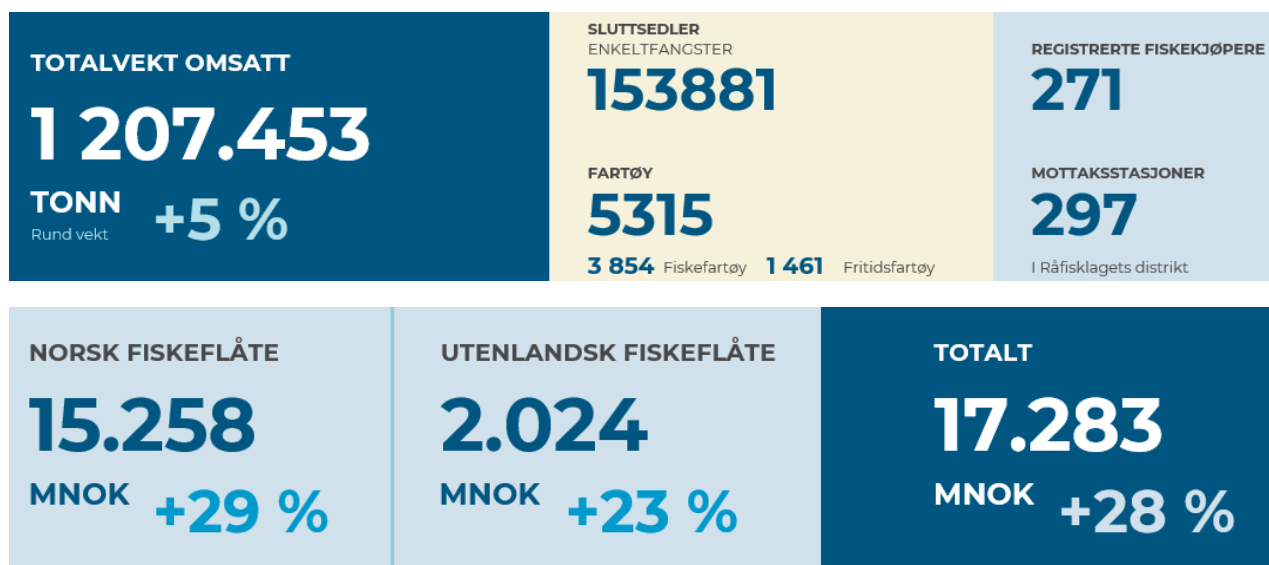
Ansatte i Råfisklaget

Ved utgangen av 2022 var det 56 ansatte i Råfisklaget som utførte til sammen 54,6 årsverk. 30 av de ansatte var kvinner og 26 var menn. Gjennomsnittlig alder i 2022 var 48,25 år, se figur 2 for fordeling.

Figur 2: Fordeling innenfor aldersgruppe i 2022

Omsetning, resultat og klimagassutslipp

Figur 3: Tall for 2022 med %-vis endring fra 2021

Konsernet består av morselskapet Norges Råfisklag SA og eiendomsselskapene Fiskernes Hus AS, Fiskergata 22 Svolvær AS og Kystens Hus AS samt investeringsselskapet Marinvest AS. For mer detaljerte regnskapstall for Norges Råfisklag og konsernet for 2022, se årsberetning.

Dette er det andre året Råfisklaget utarbeider en bærekraftsrapport. Tallene for totale utslipp er fortsatt usikre, hvor vi vurderer at det er størst usikkerhet knyttet til utslipp i scope 3. Se for øvrig kapittel 5 for mer utfyllende presentasjon av utslippstall.

3. Bærekraft i Råfisklaget

Fiskeriene har vært grunnlag for liv og bosetting langs kysten i århundrer. De har gitt oss tilgang på mat fra rene og næringsrike havområder, og er grunnlag for foredling og handel som skaper store verdier for Norge. Fiskeriene er en del av vår rike kulturarv og de bidrar i dag til en stor og omfattende handel med markeder rundt om i hele verden. Fiskeriene er en nasjonal ressurs, og dersom våre bestander forvaltes på riktig måte, vil de også være en ressurs for framtidige generasjoner. En god og riktig forvaltning skjer både nasjonalt, og i samarbeid med andre viktige kystnasjoner og naboland som har felles interesse av de samme ressursene.

I Råfisklagets område finner vi et havområde med naturgitte gunstige forhold som er grobunn for sterke villfiskbestander. Siden etableringen i 1938 har Råfisklaget hatt en lovbestemt funksjon knyttet til førstehåndsomsetningen av marine ressurser i Råfisklagets geografiske distrikt. Råfisklaget spiller dermed en viktig rolle for verdiskaping og sysselsetting i lokalsamfunnene gjennom forvaltningen av ressursene og markedsplassen for fiskere og fiskekjøpere. Med økende fangstkapasitet, sterk konkurranse om råstoffet, myndighetenes innføring av kvoter og etter hvert lukking av fiskeriene, har Råfisklagets rolle blitt stadig viktigere. De ansatte og styret i Norges Råfisklag er bevisst det ansvaret fiskealgslaget har.

Foto: Simon Rognli

Råfisklagets strategi

Strategien for 2020-2025 som ble lansert i 2019 definerer de viktigste interessentene for Råfisklagets virksomhet – *fiskerne, fiskekjøperne og myndighetene*.

Norges Råfisklags bærende verdier er rettferdighet, ryddighet og å sørge for en sunn og god konkurranse om fiskernes råstoff. Det ligger også et ansvar om å bidra til balanse mellom ulike hensyn. Arbeidet med vår nye strategi som vil være gjeldende fra 2026 er påbegynt.

I nært samarbeid med myndighetene ved Nærings- og fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og Justervesenet, har Råfisklaget en sentral oppgave med ansvar for kvote-, ressurs- og kvalitetskontroll. Ved å sørge for gode og oppdaterte digitale systemer for registrering av ressursuttak og sporbar dokumentasjon, er Råfisklaget en viktig brikke i bærekraftig forvaltning av fiskeressursene. Digitalisering har vært, og er en viktig del av Råfisklagets strategi for bærekraftig forvaltning av ressursene og bedre tjenester for målgruppene.

Strategi 2020 – 2025

Forslag til forbedringer, nye tiltak og prosjekter er det en forventning om at alle ansatte skal ta initiativ til og spille inn til ledelsen. Vi skal utvikle oss og stadig bli bedre. Digitalisering og utvikling av våre tjenester skal gjennomsyre våre tanker. Det er et overordnet mål at Råfisklaget skal lede an i digital tjenesteutvikling. Vi skal yte best service overfor våre viktigste målgrupper – både personlig og digitalt. Vi skal være næringas orakel på våre fokusområder. Vi skal bidra til like konkurransevilkår i råvaremarkedet.

Figur 4: Råfisklagets strategi for 2020-2025

Virksomhetens formål er formulert i følgende ordlyd;

«Ved organisert førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.»

I formålet ligger det en utfordring om å sikre fiskernes inntekter, men også å sørge for en effektiv omsetning og garantere fiskerne oppgjør. Som en del av dette må Råfisklaget sørge for å ha nødvendig egenkapital og likviditet for et effektivt omsetnings- og oppgjørssystem. Bærekraftig forvaltning av ressursene og kontroll med uttaket er grunnleggende. Formålet ligger til grunn for de valg og prioriteringer Råfisklagets styre har gjort i beretningsåret 2022.

Konkretisering av bærekraftsarbeidet i Råfisklaget

I juli 2022 ble Råfisklagets første bærekraftsrapport publisert. Rapporten for 2021 redegjør blant annet for arbeidet som lå til grunn, hvordan vi rapporterer ut fra et helhetlig ESG-perspektiv og prosessen rundt implementering av rapportering på bærekraft, nye rutiner og mål i Råfisklaget. Den første rapporten avdekket svakheter i datafangsten for rapportering på bærekraft. Det ble derfor igangsatt prosesser som skal sørge for at vi sikrer et større og bredere datagrunnlag. Grunnlaget for å få det til, er blant annet styrket gjennom at alle reiser nå skal bestilles gjennom reiseportal som kalkulerer utslipp. Videre er det satt i gang en prosess med mål om at også avdelingene i Svolvær og Kristiansund i løpet av 2023 skal bli sertifisert som Miljøfyrtårn. Sertifiseringen er et nyttig element i å systematisere arbeidet med bærekraft i hele organisasjonen.

Etablering av Bærekraftsgruppa

Høsten 2022 ble organisasjonens arbeid styrket ved at den opprinnelige prosjektgruppa ble permanent. Gruppa består av representanter fra hver av avdelingene på hovedkontoret, samt regionkontorene i Svolvær og Kristiansund. Gruppa skal jobbe med temaet bærekraft på tvers av organisasjonen, og rapporterer direkte til daglig leder. Det gjennomføres møter jevnlig der alle representanter deltar, og for en mindre del av gruppa, med plassering i Tromsø, møtes oftere.

Mandatet for gruppa ble formulert høsten 2022:

- Bidra til økt kunnskap og forståelse for arbeidet med bærekraft i hele organisasjonen
- Foreslå nye tiltak og prioriteringer i Råfisklagets arbeid for økt bærekraft i egen organisasjon
- Bidra til at Råfisklagets tjenesteutvikling er forankret i de av FNs bærekraftsmål som er prioritert hos oss
- Foreslå tiltak og forbedringer som kan gjennomføres i fiskerinæringen generelt og i fiskeflåten spesielt
- Koordinere arbeidet med å oppdatere og videreutvikle Råfisklagets rapportering på bærekraftområdet (bærekraftsrapporten)

Bærekraftsarbeidet for organisasjonen

Bærekraft sto på agendaen under ansattesamlingen høsten 2022. I forkant ble alle ansatte oppfordret til å gjøre seg kjent med bærekraftsrapporten for 2021. De ansatte fikk presentert bakgrunn for, og innholdet i rapporten på samlingen, og det ble gjennomført gruppearbeid på konkrete problemstillinger som var reist i rapporten. Organisasjonens ansatte skal være involvert i og informert om bærekraftsarbeidet i organisasjonen, og oppdateres jevnlig på bærekraftsarbeidet gjennom intranett og på fellesmøter for alle ansatte.

FNs bærekraftsmål

Bærekraft ligger til grunn for mange av oppgavene som utføres i vårt daglige virke, blant annet gjennom ressurs- og kvalitetskontrollen, samt veiledning og rådgivning som utføres av kontrollørene ved ressurs- og miljøavdelingen. Ved å være synlige og til stede på kaia, i dialog med fiskere og kjøpere samt i samarbeid med andre kontrollinstanser, ser en at arbeidet bidrar til økt kvalitetsfokus og bevissthet hos fiskere og fiskekjøpere. I et bærekraftperspektiv gir dette bedre ressursutnytting og redusert matsvinn.

FNs bærekraftsmål ligger til grunn for og er førende for nasjonale prioriteringer. I etableringen av strategien for 2020-2025 ble det identifisert bærekraftsmål som vi da anså som relevant. Verden og samfunnets holdninger har endret seg betraktelig på kort tid, og det har resultert i at det i denne prosessen er gjort justeringer i forhold til de mål som tidligere har vært framhevet.

Gjennom diskusjoner i arbeidsgruppen og intervju med interne og eksterne interessenter ble det i 2021 identifisert mål som ble vurdert mest relevant for fiskerinæringa og Råfisklagets virksomhet. Arbeidet med bærekraftsmålene ble videreført i 2022 hvor valg av mål ble revidert. Nedenfor presenteres de fem prioriterte mål med delmål og begrunnelse for vår prioritering.

Vesentlige mål og ringvirkninger på FNs bærekraftsmål

De 5 prioriterte mål med delmål:

Prioriterte mål	Delmål	Hvorfor
	5.1, 5.5	Vi må styrke kjønnsbalansen i vårt styre, i ledende stillinger i Råfisklaget og vedlikeholde kjønnsbalansen blant de ansatte (og på Råfisklagets ulike kontorsteder). Det er viktig å framsnakke næringa med mål om å bidra til rekruttering av unge kvinner og menn. Det er også viktig å oppfordre fiskerne til å organiserer seg slik at de er valgbare til vårt styre. Råfisklaget bidrar gjennom å særskilt invitere unge fiskere til årsmøtet.

		Målet bør også være at vi legger til rette for at våre eiere på en enkel måte kan rapportere på bærekraft gjennom våre digitale tjenester. Dette kan gjelde både sosial og miljømessig bærekraft, eksempelvis ved å rapportere på antall kvinner og menn på fartøyene, om mannskap har tariffavtale og drivstofforbruk. Det forventes at myndighetene innen få år vil stille krav til fiskere om rapportering av nevnte forhold. Da vil Råfisklagets rapporteringsmuligheter være et godt verktøy for fiskerne.
	12.8	Vi skal fortelle den gode historien om villfisknæringa og fiskeriene i et bærekraftsperspektiv, og hvordan sjømaten sørger for måltider med lavt klimaavtrykk.
	14.1, 14.3, 14.4	Råfisklaget gir støtte til opprydding av søppel og avfall langs kysten. Vi ønsker å bidra til forebygging av forsøpling av havet ved å gjennomføre tiltak som vil påvirke næringen i riktig retning. Vi kan bidra til bevisstgjøring om CO₂-utlipp og koblingen til havforsuring, eksempelvis ved at utslipp dokumenteres på sluttseddel. Råfisklaget har allerede svært gode systemer for å overvåke uttaket av ressurser fra havet. Slike systemer for kontroll må videreutvikles og styrkes i samarbeid med forvaltningsmyndighetene.
Relevante mål		
	13.1, 13.3	Råfisklaget skal være forberedt på, og søke kunnskap om hvordan klimaendringer vil kunne påvirke våre eiere og Råfisklagets virke. Delmål 13.3 griper direkte inn i valg vi gjør i driften av organisasjonen.
	17.17	Vi forstår dette målet som overordnet. Det peker på globalt samarbeid, men vi anser det relevant slik Råfisklaget samarbeider med andre aktører på flere arenaer for å sikre at fiskerinæringa bidrar positivt innenfor bærekraftsmålene. Vi er avhengig av internasjonalt samarbeid blant kystnasjoner og med naboland som har felles interesse av de samme fornybare ressursene. Vi skal bidra til god sameksistens med andre aktører som opererer i de samme havområdene for å sikre grunnlaget for en bærekraftig næring.

		Vi skal delta på de arenaene som fremmer likestilling, bidra til et organisert arbeidsliv i fiskerinæringa, til å finne løsninger for klimagasskutt, framsnakke de som reduserer svinn og overforbruk, og forsvare bærekraftig ressursforvaltning og høsting.

Interessentdialog og vesentlighetsanalyse

Innledningsvis i arbeidet med bærekraftsrapportering ble det i 2021 gjennomført interessentdialog med interne og eksterne ressurspersoner og næringsaktører, samt en vesentlighetsanalyse som var grunnlag for våre mål i bærekraftsarbeidet. Det var tydelige forventninger til at Råfisklagets høye tillit og anseelse måtte omsettes i en posisjon for å fremme bærekraft og samfunnsansvar.

Dette innebærer at vi skal bidra til å styrke bærekraftig fangst, produksjon og forbruk samt bidra til bærekraftige kystsamfunn. For at Råfisklaget skal være i posisjon til å lede ved eksempel, er vi avhengige av kompetanse hos de ansatte. Noe kompetanse må hentes eksternt i form av kurs og etterutdanning, men like viktig er det at den enkelte ansatte internt i organisasjon er bevisst sin betydning i å ta bærekraftige valg i arbeidshverdagen.

Veien videre

Det er så langt gjort en jobb med identifisering av relevante mål og delmål for Råfisklagets virksomhet. Målsettingen for 2023 er at det i større grad blir konkretisert mål for Råfisklagets bidrag inn mot FNs bærekraftsmål og delmål på kort og lang sikt. Det er også aktuelt å planlegge for en ny vesentlighetsanalyse, der Råfisklaget i større grad tar med fremtidige krav om dobbel vesentlighet. Dobbelt vesentlighet vil si vesentlighetsbetraktninger både opp mot hvordan Råfisklaget påvirkes av for eksempel klimaendringer og hvordan Råfisklaget selv påvirker klimaet.

Foto: Amalie Oda Harland

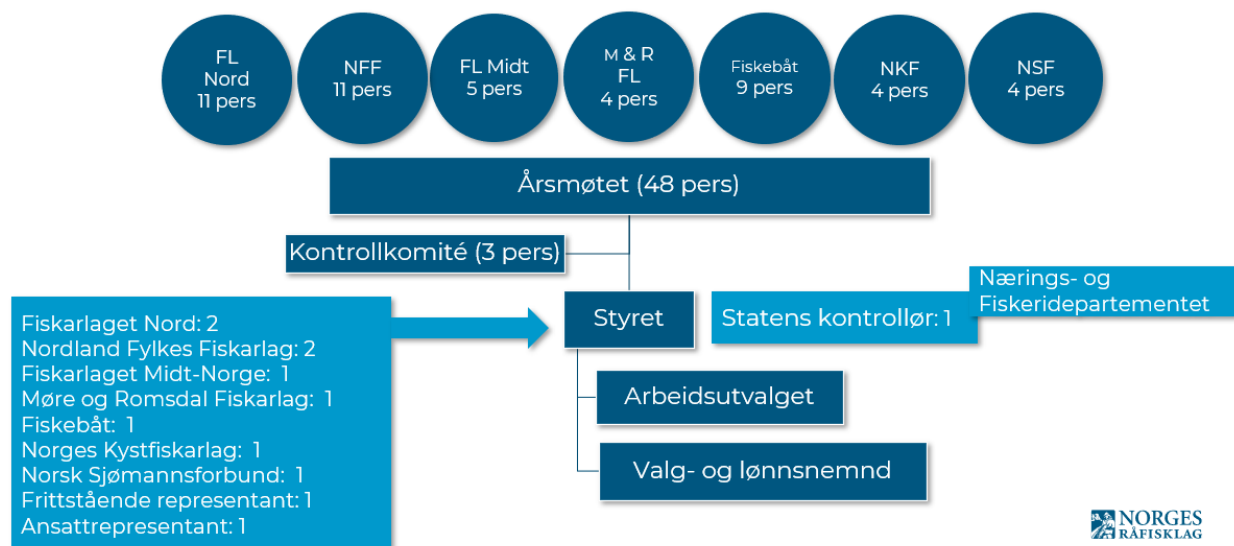
4. Styring, organisering og ansvar

Styrende organ i Norges Råfisklag

Årsmøtet er Råfisklagets øverste organ med representanter fra alle eierorganisasjonene. Årsmøtet velger Råfisklagets styre, i tillegg velger ansatte i Råfisklaget en ansattrepresentant til styret. Av styret oppnevnes det et arbeidsutvalg (AU) bestående av leder, nestleder og ett styremedlem. Styrets sammensetning skal være representativt for eierne. Se årsberetning for 2022 for detaljer.

På årsmøtet i mai 2022 ble det vedtatt at styret skulle utvides med én representant for å sikre kvinnerepresentasjon i Råfisklagets styre. Per 31.12.2022 er to av elleve styremedlemmer kvinner, den ene valgt inn på årsmøtet i mai 2022 og ansattes representant ble valgt inn i juni 2022.

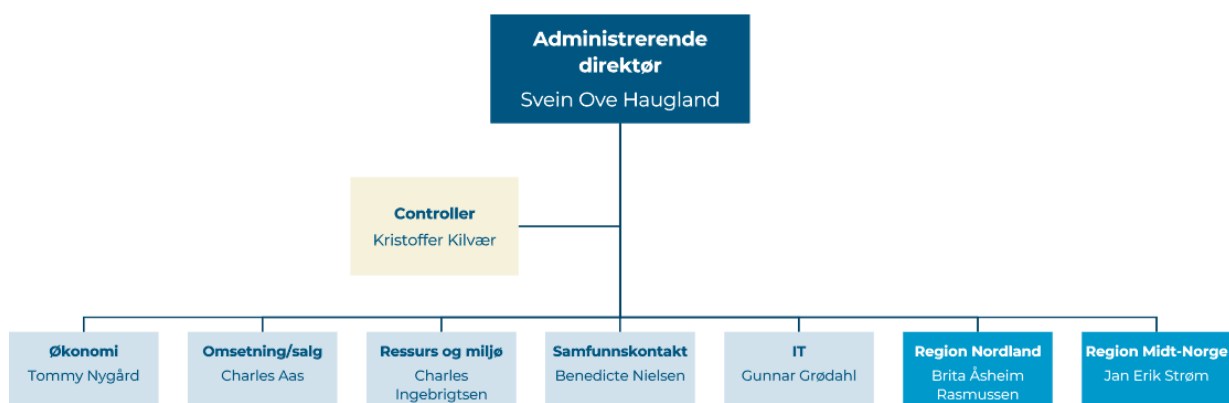
Styringsstruktur i Norges Råfisklag

Figur 5: Styringsstruktur i Norges Råfisklag i 2022

I 2022 ble det iverksatt endringer i Råfisklagets eierorganisasjoner. De tre nordligste fiskarlagene ble i september slått sammen til Nord Fiskarlag. Dette vil få konsekvenser for sammensetningen av delegater til årsmøtet og til styret i Norges Råfisklag. Endringen vil imidlertid ikke formaliseres før årsmøtet i Råfisklaget mai 2023.

Organisering og ansvar

Figur 6: Ledergruppen i Råfisklagets administrasjon per desember 2022

Investeringer

Råfisklagets formue og overskuddslikviditet forvaltes i henhold til de rammer og retningslinjer styret har vedtatt og de lovreguleringer som følger et samvirkeforetak. Råfisklagets mål er å sikre formuen på en best mulig måte, hvor selskapet har en langsiktig strategi med mål om best mulig avkastning innenfor moderat risiko. Egenkapitalen i konsernet er bygd opp over flere år. Underveis har det vært behov for å sikre midlene ved å plassere overskuddslikviditet i annet enn bankkonti. I en tidlig fase ble deler av formuen plassert i eiendom, og etter hvert ble ny overskuddslikviditet plassert i verdipapirer. Dette har bidratt til redusert risiko og økt avkastning over tid.

Overskuddslikviditeten er plassert i verdipapirer og eiendom og fordeler seg som følger pr 31.12.2022:

Verdipapirer	20 % av balansen	367 MNOK.
Eiendomsforvaltning	25 % av balansen	464 MNOK.
Sum forvaltet kapital		831 MNOK.

Verdipapirer

Styret i Råfisklaget har vedtatt en finansstrategi som gir retningslinjer til administrasjonen for hvordan Råfisklagets midler skal forvaltes. Råfisklag benytter tre eksterne forvaltere som skal forvalte verdipapirene i henhold til finansstrategien, og mottar månedlige statusrapporter over verdipapirporteføljene fra forvalterne.

Finansstrategien legger moderat risiko til grunn for investeringene og angir blant annet hvilke type aktivaklasser (aksjer, obligasjoner, pengemarked) det kan investeres i og hvor stor andel (innenfor et intervall) som det kan investeres innen de ulike aktivaklassene. De tre forvalterne har generelt noe ulikt syn på markedene, noe som bidrar til ytterligere risikospredning ved at de velger ulik vektning i de forskjellige aktivaklassene. I tillegg til avveininger mellom risiko og avkastning, hensyntar finansstrategien miljøaspekter, samfunnsspørsmål og god eierstyring (ESG – Environment, Social and Governance) i forbindelse med

investeringsanalyser og investeringsbeslutninger. I finansstrategien framgår det videre at de forvalterne som Råfisklaget inngår avtale med skal forplikte seg til å følge prinsippene til UNPRI (FNs prinsipper for ansvarlig investering). Ved å signere prinsippene har forvalteren forpliktet seg til å inkorporere ESG-spørsmål i sine investeringsprosesser.

Eiendomsforvaltning

Eiendomsforvaltning er også en del av strategisk plassering som bidrar til å redusere risiko og sikre selskapets formue. Datterselskapet Fiskernes Hus forvalter begge eiendommene som er plassert i Svolvær og Tromsø. Det foreligger kapitalkostnader utover avskrivninger av bygningsmassen, noe som i hovedsak er kostnader for opptak av lån knyttet til investeringene.

Digital risiko- og mulighetsovervåking

Den digitale utviklingen både internt i Råfisklaget og mellom aktørene i fiskerinæringa, gjør at stabile og sikre digitale tjenester er grunnlaget for bærekraftig forretning og forvaltning. Det er i utgangspunktet ikke lenger mulig å tilby disse tjenestene manuelt.

Både Råfisklaget og aktørene vi samhandler med er sårbare for svikt i de digitale tjenestene og i verste fall kan et omfattende og ødeleggende cyberangrep medføre at tjenestene er nede over lengre tid. Det vil kunne ramme både oppgjørsordningen og seddelsystemet.

Gitt de siste årenes stigende antall angrep har Råfisklaget gjennomført omfattende tiltak for å sikre oppgjørstjenestene og kunne gjenopprette tjenester etter alvorlige hendelser, dersom det skulle oppstå.

Sikring av fiskernes data og opplysninger

Norges Råfisklag behandler personopplysninger i samsvar med den til enhver tid gjeldende personvernlovgivningen.

Råfisklaget utfører en rekke lovpålagte oppgaver som innebærer behandling av personopplysninger, blant annet i forbindelse med omsetnings- og oppgjørsvirksomheten og rapportering til Fiskeridirektoratet.

For ytterligere informasjon ligger Personvernerklæringen tilgjengelig på Råfisklagets hjemmeside; www.rafisklaget.no/personvern.

Åpenhetsloven

Det ble i løpet av høsten 2022 gjennomført innledende runder med kartlegging av forretningsforbindelser for de enkelte avdelingene og det ble utarbeidet prosedyrer for risiko- og aktsomhetsvurdering. Videre er det konkretisert i en innkjøpsveileder hvilke hensyn som skal vektlegges ved innkjøp og inngåelse av nye kontrakter. Dokumentet er tilgjengeliggjort på Råfisklagets hjemmeside; www.rafisklaget.no/rundskriv-list/innkjoeopsveileder-for-norges-raafisklag. Her finnes også informasjon om åpenhetsloven; <https://www.rafisklaget.no/rundskriv-list/aapenhetsloven>.

Etiske retningslinjer

Våre etiske retningslinjer ble revidert i 2021. I denne forbindelse ble Råfisklagets varslingsregelverk tatt inn. I forbindelse med åpenhetslovens ikrafttredelse 1.7.2022 ble de etiske retningslinjene revidert slik at de ivaretar de nye kravene om ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Juridisk rådgiver har orientert både ansatte, ledelsen og styret om innholdet og retningslinjene er tilgjengelig i personalhåndboken på Råfisklagets intranett.

Det er ikke kjente tilfeller av korrupsjon for beretningsåret 2022.

Varslingsregler

Framgangsmåte ved varsling er beskrevet i eget skriv som ligger tilgjengelig på Råfisklagets hjemmeside. Lovgrunnlaget er arbeidsmiljøloven, likestillings- og diskrimineringsloven og beskriver både fremgangsmåte, hvem det kan varsles til samt saksbehandling for varslingssaker; www.rafisklaget.no/rundskriv-list/varslingsregler

Særegent for Ressurs- og miljøavdelingen

Kontrollørene i Norges Råfisklag har 300-400 døgn på kontroll i året. Det betyr at vi har tilstedeværelse på mottak i hele Råfisklagets distrikt. Det er ressurskontroll, kvotekontroll og kvalitetstilsyn som er primæroppgavene. Samtidig er Råfisklaget en samarbeidspartner for andre offentlige etater med ulike kontrolloppgaver. Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Arbeidstilsynet og Justervesenet er naturlige samarbeidsetater for Norges Råfisklag. Det er utarbeidet egne rutine for varsling av forhold som ligger under de ulike etatenes ansvarsområde.

Veien videre

Lede ved eksempel

Råfisklaget ønsker å gå foran som et godt eksempel i næringa. Salgslaget vil søke og styrke det gode samarbeidet med de andre salgslagene gjennom samarbeidsorganet Norsk Villfisk for å forankre endringer i hele næringa. Målet på sikt er at alle salgslagene sammen skal bidra til at villfisknæringa opprettholder og bidrar til miljømessig, sosial og samfunnsøkonomisk bærekraft på best mulig måte.

Formalisere bærekraft i virksomhetsstyringen

Mål og tiltak skal implementeres og integreres i styrende dokumenter – inkludert strategien, rutiner og prosedyrer for styret, ledergruppen og ansatte. Bærekraftsgruppa følger opp det løpende arbeidet.

Implementering av Åpenhetsloven

I løpet av 2022 er forretningsforbindelser og leverandørkjeder kartlagt. Arbeidet med risiko- og aktsomhetsvurderinger er konkretisert i form av en veileder som skal benyttes av avdelingslederne som har fått tildelt ansvaret for å følge opp den enkelte relasjonen. Systematikken for aktsomhetsvurderinger vil videreutvikles i

2023 og ny innkjøpsveileder skal legges til grunn for alle nye kontrakter som inngås – erfaringene vil brukes til å kvalitetssikre metoden.

Bidra til å sikre anstendig arbeidsforhold gjennom samarbeid

Gjennom dialog med fiskere og fiskekjøpere knyttet til arbeidsforhold, overtidsbestemmelser, minstelønn, sosial dumping og lignende skal Råfisklaget uformelt bevisstgjøre og være en aktiv og synlig aktør. Råfisklaget skal varsle offentlige myndigheter dersom det oppdages kritikkverdige avvik.

5. Klima og miljø

Klimaendringer og forurensning – konsekvenser for villfisknæringa

De siste rapportene fra FNs klimapanel viser at klimaendringene kommer raskere og med større effekt enn vi tidligere har antatt. Endringene vil berøre alle, men ikke minst de som jobber i naturressursbaserte næringer slik som villfisknæringa. Klimaendringene vil berøre Råfisklagets kunder og eiere. Det innebærer blant annet økt økonomisk usikkerhet, fordi klimaendringene kan gi ustabilitet i de finansielle markedene og i demografi/økonomi i viktige markeder for produktene fiskerinæringa produserer og leverer av.

Økologisk følsomhet – naturtap

Klimaendringene vil kunne påvirke de ville bestandene i Råfisklagets område – både i positiv og negativ retning. Forandringer i habitat- og leveområde vil kunne føre til endringer i vandringsmønstre til etablerte og nye arter. Økte havtemperaturer kan endre artssammensetningen og mengden av den enkelte art i områdene fiskerne opererer i. Det vil kunne få økonomiske konsekvenser både for Råfisklaget og våre eiere. Omsetning av nye arter kan ha positiv økonomisk betydning for fiskere, men samtidig kan etablerte arter påvirkes i en negativ retning. Endringene vil kunne forsterkes ytterligere av menneskelig aktivitet langs kysten. Det er viktig at bestandene forvaltes ut fra et føre-var-prinsipp og høstes basert på gjeldende kvoter og forvaltning.

Det er viktig at Råfisklaget er tilpasningsdyktig når endringene kommer, og at en er forberedt på å tilpasse tjenestene.

Fiskeriene er kilde til utslipp av klimagasser og selv om avtrykket er lavt sammenlignet med annen matproduksjon, er det viktig at det legges til rette for investeringer som bidrar til mindre utslipp og bedre råstoffhåndtering. Bedre kvalitet er grunnlag for bedre utnyttelse av råstoffet og dermed lavere avtrykk fra produsert vare.

Fiskernes bruk av kyst- og havområder

I Råfisklagets område leverte i alt 5315 fartøy fangst i løpet av 2022. Flåtegruppene består av alt fra små fritidsfartøy, større kystfartøy til store havgående fartøy. Det leveres både fersk og fryst, fisk og skalldyr. En stor del av flåten baserer seg på fiskerier langs kysten og i fjorder, mens den havgående flåten fangster lengre ut til havs og over større arealer.

Fiskeriene er en dynamisk aktivitet der bestandenes vandringsmønstre og utbredelse varierer etter sesong, og fiskeriaktiviteten følger etter. I tillegg er det ulike reguleringer og arealbehov avhengig av redskapstypene og fartøygruppene. Fiskerienes bruk av arealer konkurrerer med en rekke andre aktiviteter og næringer slik som havbruk, havvind og petroleum. Det er en forventning om at flere nye næringer vil etablere seg i eller i tilknytning til fiskeriområder. Konfliktpotensialet er til stede og fordrer samarbeid for sameksistens. Dette omtales grundigere i kapittel 7.

Foto: Caroline Hansen

[Samarbeid for bærekraftig ressursforvaltning](#)

Overbeskatning av naturressursene er negativt både for det biologiske mangfoldet, fiskerne, lønnsomheten og verdiskapningen i næringa. Det er viktig at norske og utenlandske fiskere følger de gitte kvoter og forvaltningstiltak som er satt slik at høsting av ressursene fra havet er bærekraftig.

Når fiskerne leverer fangst i Råfisklagets område dokumenteres uttaket gjennom sluttseddelen som er en salgsavtale mellom fisker og fiskekjøper. Sluttseddelen inneholder detaljert informasjon om blant annet fisker, fartøy, fangstfelt,

fiskekjøper, fiskeslag, størrelser, kvalitetstilstand og priser. Seddelen utgjør en viktig del av grunnlaget for den offisielle norske fiskeristatistikken som igjen går inn i vurderingen av bestandene og fastsetting av neste års fiskekvoter. Sluttseddelen legges til grunn for fangstsertifikater ved eksport og er et viktig element i miljøsertifiseringen.

Råfisklaget samarbeider tett med myndighetene for å sikre et forsvarlig ressursuttak og for å sikre etterlevelse av forvaltningstiltak og bidra til dokumentasjon og bærekraftig høsting av ressursene.

Samarbeid med forvaltningsmyndighetene er et ledd i bekjempelse av fiskerikriminalitet. Fiskeridirektoratet har gjennomgått en omorganisering i løpet av rapporteringsåret som har medført noen endringer, men det er etablert faste møtepunkter slik at samarbeidet skal ivaretas på en forutsigbar måte:

- Samarbeidsmøte 1 gang i året; Fiskeridirektoratet (F.dir), F.dir-regionene, salgslagene og kystvakten, samt Nasjonal strategisk risikovurdering (NSRV).
- ORV (operasjonell risikovurdering) ukentlig digitalt møte; F.idir, F.idir-regionen, Salgslagene, Kystvakten, Mattilsynet, Justervesenet.
- ORV arbeidsmøter: ikke bestemt frekvens enda (F.dir, F.dir-regionen, Salgslagene, Kystvakten, Mattilsynet, Justervesenet)
- Kontrollsamarbeidsgruppe 2 ganger i året; Fiskeridirektoratet og salgslagene.

Målet er at de ville bestandene blir beskattet på en måte som bidrar innenfor alle tre bærekrafts-pilarene; miljømessig-, økonomisk- og sosial.

Kontrollørene i Råfisklaget gjennomførte omtrent 230 ressurskontroller i 2022, samt 135 kvalitetstilsyn. Dette er en reduksjon fra 2021 som skyldes personellmangel i perioder og covid-19 begrensninger.

Foto: Lillian Hansen

Rene hav

Fiskerne høster av havet og selger sine produkter i et marked som blir stadig mer oppmerksom på forurensning – ikke minst gjelder dette plastforsøpling. Det er ikke å legge skjul på at fiskeriaktiviteten også bidrar til det. Plastforurensning og særlig mikroplast i havet har stått høyt på den offentlige agendaen i flere år allerede. Det gir et negativt inntrykk av fisken og havet, som ellers er en viktig kilde til god og sunn mat.

Strandrydding

Som en del av vårt samfunnsansvar øremerker Råfisklaget årlig 1 MNOK til strandryddeaksjoner som gjennomføres av lag og foreninger langs kysten i Råfisklagets område. Marin forsøpling i våre kystområder, blant annet fra fiskeriene, er et stort miljøproblem, og gjennom ordningen legges det til rette for at lag og foreninger kan gjøre en innsats for nærmiljøet og samtidig få pengestøtte for arbeidet.

Tapte fiskeredskaper er en kilde til spøkelsesfiske – det vil si at redskaper blir stående i havet og fortsetter fiske uten at de brytes ned. Slitasje på fiskeredskaper i bruk gir utslipp av mikroplast. Som et tiltak mot spøkelsesfiske deltar Råfisklaget i prosjektet Dsolve. DSolve er et 7-årig forskningsprosjekt med mål om å redusere plastforurensning i havet ved å utvikle biologisk nedbrytbare fiskeredskaper. Dsolve er ledet av UiT – Norges arktiske universitet, og er et samarbeid med en rekke nasjonale- og internasjonale forskningsinstitusjoner og industripartnere fra fiskeri, havbruk og utstyrsleverandører, samt flere offentlige etater og næringsorganisasjoner. Råfisklaget deltar i styringsgruppa og bidrar årlig med kr 50 000 til prosjektet.

Råfisklagets klimaregnskap

Råfisklagets virksomhet er fordelt på tre kontorer, der hovedkontoret som tidligere nevnt er plassert i Tromsø. Salgslaget driver kontorvirksomhet, men utfører i tillegg kontrollopgaver og møtevirksomhet som medfører en del reise, både med bil, fly og annen transport.

Kontoret i Tromsø ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2009 og ble sist resertifisert i 2021. Det ble høsten 2022 besluttet at regionkontorene også skulle starte jobben med å bli sertifisert i henhold til Miljøfyrtårn.

Det gjennomføres papirinnsamling ved Råfisklagets kontorsteder. Kontinuerlig jobbing med digitalisering har redusert papirforbruket og behovet for utsending av dokumenter til fiskere og andre aktører, og målet er at alle dokumenter sendes elektronisk.

Bygget i Tromsø er energiklasse B, avfall kildesorteres og digitale møter benyttes aktivt for å redusere antall reiser. I kontorbyggene i Tromsø og Svolvær er det installert varmegjenvinningsanlegg som bidrar til å holde energiforbruket på et lavest mulig nivå. Hovedkontoret i Tromsø holder til i et relativt nytt bygg og kontorbygget i Svolvær har nylig gjennomgått oppgraderinger. Råfisklaget er eier av byggene i Svolvær og Tromsø. I Kristiansund leier vi kontorlokaler.

Utslipp tCO ₂ e				
Kilde	2019	2020	2021	2022
Scope 1				
Fossilt drivstoff	12,9	8,43	31,55	27,48
Scope 2				
Elektristet	8,62	7,43	6,14	6,04
Fjernvarme	0	0	0	
Scope 3				
Reise			36,42	107,48
Avfall			0,25	2
Innkjøpt material			0,22	0,22
Total	21,52	15,86	74,57	143,22

Tabell 1: Klimaregnskapet for 2019-2022

Kommentar til klimaregnskapet

Tallene i klimaregnskapet er basert på informasjon innhentet fra ulike kilder. Scope 1 omfatter lagets kontrollbiler og ulike bil-/drivstoffordninger for ansatte. Totaltallene for brukt drivstoff hentes fra leverandør av drivstoff, Circle K. Tallet gjelder også for bil/ansatte ved regionkontorene.

Avfallsselskapet Remiks sin portal er benyttet for å kalkulere Råfisklagets relative andel av avhentet avfall ved kontoret i Tromsø. Tallene er usikre blant annet fordi deler av bygget huser restaurantdrift med en annen avfallsprofil enn kontorvirksomhet. Det vil bli gjort justeringer i måten å beregne på i forbindelse med ny hovedsertifisering under Miljøfyrtårn i 2024 der Råfisklaget rolle som huseier skal inkorporeres.

Flyreiser og overnatting utgjør en vesentlig del av Råfisklagets totale utslipp av klimagasser. Kontrollreiser er en del av de lovpålagte oppgavene Råfisklaget har. I tillegg er årsmøtet en viktig arena der eierne er samlet – om lag 50 delegater samt andre inviterte gjester deltar. Det er en løpende vurdering om årsmøtet kan gjennomføres digitalt i større utstrekning, etter erfaringene som ble gjort under pandemien. I tillegg gjennomfører Råfisklaget en samling for alle ansatte hvert 2. år. Begge ble gjennomført fysisk i 2022. Fra 2022 er det en hovedregel at reise skal bestilles gjennom portal hos reisebyrået, men av praktiske årsaker vil ikke det kunne gjennomføres i alle sammenhenger. Både årsmøtet og ansattesamlingen er derfor beregnet utenom og lagt til tallene fra reiseportalen.

Det har vært benyttet ulike sammenstillinger av data tidligere år slik at tallene vanskelig er sammenlignbare for de årene som er oppgitt i tabellen, blant annet er sammenstillingen for avfall kun forbruk ved hovedkontor i Tromsø der 39,20 av totalt 54,6 årsverk i bedriften er lokalisert. I tillegg er aktiviteten fortsatt noe

preget av covid-pandemien med de begrensningene det la på normal reisevirksomhet.

Det er ikke beregnet tall for innkjøp og avfall hos regionskontorene for 2022. Nødvendig systematisering av data ble påbegynt i 2022 med tanke på at regionkontorene skal miljøsertifiseres gjennom Miljøfyrtårn – det vil gi oss bedre oversikt ved neste rapportering.

Scope 1

- Årlig forbruk av virksomhetens kjøretøy og ansatte som har bensinkort: 11.372 liter, der årlig forbruk kontrollvirksomhetens kjøretøy var 3515 liter diesel tilsvarende **8,8 tCO₂e**. Forbruk på kontrollbilene er antatt lavere enn et normalår grunnet covid og kapasitet på avdelingen for ressurs og miljø. Ordning med bensinkort for ansatte er utfaset og vil gi lavere totalt forbruk i 2023.

Scope 2

- Elektrisitet 194 887 kWh som byggeier (gjelder Tromsø). Et oppvarmet areal på 12 000 m². Råfisklagets kontorlokaler utgjør 1100 m². Dette tilsvarer **6 tCO₂e**.

Scope 3

- Totale mengder årlig forbruk/innkjøp papir: 250 kg
- Avfallsmengde: 11642 kg tilsvarer **2,2 tCO₂e**. Beregningen gjelder kontoret i Tromsø, men er basert på andel av totaltall for Kystens Hus.
  - o Restavfall levert til ettersorteringsanlegg: 3620 kg
  - o Matavfall: 5708 kg
  - o Blandet papp og papir: 765 kg
  - o Blandet plastemballasje: 20 kg
  - o Elektronisk utstyr: 40 kg
- Flyreiser: det ble registrert om lag 415 000 personkilometer (pkm) med fly i 2022, beregnet totalt utslipp er **107 tCO₂e**. 38 000 pkm er forbundet med årsmøtet noe som tilsvarer **9,3 tCO₂e**.

Årsmøtet

Råfisklagets årsmøte har tradisjonelt blitt gjennomført fysisk med unntak av covid-årene 2020 og 2021. Styret, delegater, inviterte gjester og enkelte ansatte fra regionkontorene må reise for å delta på årsmøtet. Årsmøtet er foretakets øverste organ. Møtet skal ha inntil 52 representanter, og det framgår av § 8 i vedtektene at årsmøtet er ikke beslutningsdyktig med mindre 2/3 av representantene møter.

Styret bestemmer om årsmøtet skal holdes som fysisk eller digitalt møte, jf. samvirkeloven § 44. Årsmøtet i 2021 ble som følge av pandemien gjennomført digitalt, og det ga redusert reisevirksomhet tilknyttet årsmøtet sammenlignet med tidligere år. I 2022 ble årsmøtet gjennomført fysisk i Tromsø og genererte følgelig høyere reisevirksomhet.

Gjennomføringen av årsmøtet er en av Råfisklagets største kilder til reisevirksomhet og utslipp. Det vil løpende vurderes om årsmøtet kan og bør gjennomføres digitalt.

Styret, Arbeidsutvalget og Kontrollkomitéen

Råfisklagets styre gjennomførte i 2022 åtte styremøter hvorav tre ble gjennomført som digitale styremøter og resterende fem ble gjennomført som fysiske møter, primært i Tromsø. Ett av styremøtene ble gjennomført i forbindelse med styretur til Storbritannia der det blant annet ble arrangert møter med ulike organisasjoner. Vanlig praksis er at styreturer til utlandet arrangeres annen hvert år, men som følge av pandemien ble det ikke gjennomført verken i 2020 eller 2021. Å avholde fysiske møter er viktig for å kunne ha et velfungerende styre, men en setter som mål fremover at minst ett styremøte per år skal avholdes digitalt. Alle sakspapirer til styremøtene har siden 2020 blitt sendt ut digitalt via admincontrol.

Kontrollkomitéen gjennomfører årlig 2-3 fysiske møter i tillegg til Årsmøtet. Arbeidsutvalget (AU) (tre medlemmer fra styret) i Norges Råfisklag hadde i 2022 seks møter, hvorav tre av møtene ble gjennomført fysisk og resterende tre møter ble gjennomført digitalt. AU har fått delegert fra styret å gjennomføre prisdrøftelser med industriens organisasjoner. De fleste AU-møtene avholdes i tilknytning til prisdrøftelsene som tradisjonelt avholdes fysisk. Alle sakspapirer til møtene sendes ut digitalt. Det er mål om at 1/3 av AU-møter i forbindelse med prisdrøftelsene gjennomføres helt eller delvis digitalt.

Aktiviteter og resultater 2022

SWOT-analysen som ble gjennomført i 2021 undersøkte styrker, svakheter, muligheter og trusler for Råfisklaget. Det er en styrke at organisasjonen er ansett som en ryddig og stødig kompetansebedrift. Salgslaget har kompetanse som bidrar til et bærekraftig fiskeri, samtidig som laget bidrar med midler til miljømessige, sosiale og samfunnsmessige bærekraftige tiltak og formål langs kysten i sitt område.

Samtidig viste analysen at Råfisklagets har utviklingsmuligheter, og at en i større grad kan utnytte sin posisjon i næringa ved å være en enda tydeligere stemme for en bærekraftig utvikling. I løpet av 2022 har innsatsen vært rettet mot eget klimaavtrykk og konkrete grep som kan gjøres for å redusere dette. Bevisstgjøring – ikke minst i egen organisasjon – har vært en sentral del av Råfisklagets arbeid i 2022.

Ressurs- og miljøavdelingen har utarbeidet et undervisningsopplegg rettet mot elever på VG2 Fiske og fangst. Målsettingen er at økt kunnskap skal redusere svinn som skyldes dårlig kvalitet på råstoff. Kurset ble gjennomført ved 2 skoler i 2022. Det tilbys også et tilpasset kurs for bedrifter med mottak og produksjon av sjømat.

Veien videre

Overordnede miljøtiltak

Det er vanskelig å forutsi hvordan klimaendringene og dets effekter konkret vil påvirke Råfisklaget, men det er viktig at organisasjon er våken for endringene og fleksibel i responsen. Salgslaget må tilpasse sine tjenester for å møte endringene på best mulig måte.

Salgslagenes bidrag inn i ressursforvaltningen med både kvalitetssikret data og kontrollpersonell skal opprettholdes. IT-avdelingen bidrar kontinuerlig med utslippsreduserende tiltak gjennom anskaffelse, implementering og opplæring på digitale samhandlingsverktøy. Vurderingen av nye prosjekter og etter hvert tjenester igangsatt av IT gjøres i ledergruppa. Dette omfatter vurdering av nytte for kunden (i første ledd er kundene for IT-avdelingen kollegene i de fagavdelingene på salg, økonomi, kontroll og samfunnskontakt) – som ofte går i retning av automatisering, mindre manuelt arbeid og mindre papir. Dette møter direkte flere av bærekraftsmålene. Videre griper datasikkerhet direkte inn i økonomisk bærekraft og i neste ledd også matvaresikkerhet ut i verden.

Råfisklaget skal opprettholde samarbeidet med forvaltningsmyndighetene og andre aktører med interesser på havet, og bidra med kunnskap og data til tiltak og prosjekter der målet er å opprettholde eller bedre sameksistensen i kyst- og havområdene.

Råfisklaget skal bidra til å skape synergier mellom ressursforvaltning og miljørapportering. Salgslaget skal være en pådriver for økt transparens knyttet til produkt og fangst. Videre skal salgslaget videreutvikle systemer slik at data som anvendes i forvaltningsmål også kan benyttes som miljø- og bærekraftsdokumentasjon.

Kursopplegget om kvalitet skal tilbys alle 10 relevante skoler i Råfisklagets distrikt i 2023. I tillegg vil vi gå ut bredere med tilbudet til industrien og fiskeflåten.

Måle og redusere utslipp fra egen drift

Proessen med å få regionkontorene i Svolvær og Kristiansund sertifisert som Miljøfyrtårn er satt i gang med mål om slutføring i løpet av 2023. Dette er et sentralt ledd i å få bedre data på reell miljøpåvirkning av Råfisklagets aktivitet. En naturlig del er at vi ser på muligheter for å redusere utslipp fra ordinær drift, som eiendomsaktør, kontor- og kontrollvirksomhet.

Jobbrelaterte reiser skal bestilles gjennom reisebyrå slik at miljøbelastningen av alle reiser dokumenteres. Råfisklaget oppfordrer sine ansatte til å gjennomføre eksterne møter digitalt. Ved registrering av reiseregninger er det ønskelig at de ansatte får registrert utslipp fra annen type transport enn bare flyreiser, blant annet privatbil, båt, tog, ferge og taxi. Dette må systematiseres i samarbeid med leverandør av vårt regnskapsprogram.

Dagens bilbeholdning består av tre bensin- og dieseldrevne biler som primært benyttes til kontrollvirksomhet som gjennomføres i Råfisklagets område. Ved investering i ny bedriftsbil skal det prioriteres elektrisk eller hybrid bil, eventuelt utredes om leie kan oppfylle behovet.

Ledelsen i Råfisklaget har fått dekket drivstoff for deres private biler som benyttes i jobbsammenheng og til privat bruk. Ordningen er utfaset i løpet av 2022.

Råfisklaget opprettholder mål om å kartlegge ansattes transport til og fra jobb. Hensikten er å redusere antall reiser med bil og erstatte disse med kollektivtransport og/eller gå/sykle.

Ved gjennomføring av møtevirksomheter der dokumenter tidligere har blitt skrevet ut og vært tilgjengelig for deltakere, bl.a. årsmøtet, skal reduseres til høyst nødvendig. Utskrevne navnelapper skal være av resirkulert materiale, men først skal vi bruk opp allerede innkjøpt materiell.

6. Mennesker og samfunn

Inkludering, mangfold og likestilling

Ved utgangen av 2022 var det 56 ansatte i Råfisklaget, som utførte til sammen 54,6 årsverk. To av disse er kvinner i redusert stillingsprosent etter eget ønske, og en mannlig student i en internship-stilling. Det ble i 2022 ansatt en kvinnelig lærling. Én ansatt gikk av med pensjon. Det var ingen ansatte i fødselspermisjon i beretningsåret.

Noen av de ansatte ved Tromsø-kontoret. Foto: Lisbeth Drotz

Tabell 2: Ansatte etter ansattkategori

Antall personer med lederansvar	11
Antall personer med svært selvstendig stilling	4
Øvrige ansatte	41

Tabell 3: Ansatte med lederansvar fordelt på kjønn

	Kvinner	Menn
Antall med lederansvar	5	6

Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde 46 % i 2022.

Tabell 4: Gjennomsnittlig grunnlønn ansatte per kjønn

Kvinner	Menn
Kr 704.000	Kr 833.000

Gjennomsnittslønnen var kr 129 000,- høyere for menn enn for kvinner. Forskjellen i gjennomsnittslønn mellom kjønnene forklares ved at det er færre kvinner i høyere stillinger, og at det er menn som innehar de høyeste stillingene i bedriften.

Det ble gjort en helhetlig gjennomgang av lønns plasseringer i hele virksomheten i 2021/2022. Dette arbeidet ble gjennomført av to fra ledelsen, og ble framlagt for fagforeningene i 2022. Målet er at avlønning skal være rettferdig med hensyn til type stilling, arbeidsoppgaver og hindre diskriminering.

Tabell 5: Årlig kompensasjon

	Adm.dir.	Resterende ansatte
Årlig kompensasjon (lønn og tillegg/fordel i arb.forhold)	Kr 2 031 000 Inkludert pensjon: Kr 2 354 000	Kr 827 738

Godtgjørelse til administrerende direktør, sammenlignet med gjennomsnitt for resterende ansatte (alle kjønn).

Tabell 6: Gjennomsnittlige kostnader for bilordning for ledelsen

	Kvinner	Menn
Bilordning (bensinkort) snitt	Kr 14 135	Kr 17 694
Bilordning inkl. firmabil		Kr 190 453

Alle i ledelsen hadde i 2022 samme tilbud om bruk av bensinkort, mens administrerende direktør og økonomidirektør begge har firmabil. I og med at disse er menn, slår det sterkt ut på statistikken.

Startlønn for nyansatte avhenger av personens utdanning og kompetanse. For andre kategorier er det et lite antall innenfor hver, slik at det ikke vil være riktig å publisere tall med hensyn til personvern.

Foto: Norges Råfisklag

Arbeidsmiljø

Råfisklagets arbeidsmiljøutvalg (AMU) består av to representanter fra de ansatte og to representanter fra ledelsen. Det er valgt verneombud ved alle kontorsteder, og hovedverneombud med virke fra hovedkontoret. I beretningsåret har representant for de ansatte vært leder i AMU, mens representant fra ledelsen har fungert som sekretær. AMU har i beretningsåret behandlet innkomne saker, planlagt aktiviteter knyttet til bedriftshelsetjenesten og gjennomført handlingsplan for miljøarbeidet.

I beretningsåret 2022 ble det gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse og helseundersøkelse i bedriften. Arbeidsmiljøet i bedriften oppfattes som godt. Bedriftens arbeidsmiljøutvalg gjennomfører i samarbeid med Inveni bedriftshelsetjeneste arbeidsmiljøundersøkelse annet hvert år. Resultatet i undersøkelsene gjennomgås regelmessig, og eventuelle tiltak for forbedringer blir fulgt opp.

Det er mulighet for å få tilpasset arbeidsplass samt gjennomføre helseundersøkelser og samtaltjenester om nødvendig.

Ordningen med bruk av hjemmekontor en dag i uka har vært en prøveordning i 2022, og har ved utgangen av 2022 blitt en permanent ordning.

Arbeidsuhell og sykefravær

Det har i beretningsåret ikke vært arbeidsuhell med personskade i bedriften. Ressurs- og miljøavdelingen og driftsleder eiendom har særskilte oppgaver som medfører økt risiko, og personell ute på kontrollvirksomhet skal benytte verneutstyr tilpasset arbeidssituasjonen.

Sykefraværet i 2022 var på 3,3 %. Bedriften vurderer løpende tiltak for ytterligere forbedringer. Arbeidsgiver følger opp sykemeldte i henhold til Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Sikre anstendig arbeidsforhold internt

I Norges Råfisklag er det stort fokus på å sikre anstendig arbeidsforhold, og bedriften har verneombud, AMU (arbeidsutvalg), fagforeninger og ledere som følger opp dette internt.

Sikre anstendig arbeidsforhold eksternt

I 2022 ble det gjennomført aktsomhetsvurderinger og risikoanalyse samtidig som vi startet arbeidet med å kartlegge leverandørkjeder avdelingsvis. Alle avdelingsledere er gitt ansvar for å følge opp sine leverandører og samarbeidspartnere.

IT-tjenester utgjør en vesentlig del av Råfisklagets innkjøp. Tjenester kjøpes som hovedregel fra lokal eller i alle fall norsk leverandør der vi, på grunn av nærheten, har god innsikt i arbeidsforholdene i virksomhetene. Våre hovedleverandører i 2022 har vært Atea, Serit IT-Partner, iTeam og Telenor, alle med kontor i Tromsø. Disse bruker sine leverandører som Microsoft, Oracle, IBM med flere. Dette er

internasjonale selskaper hvor vi har mindre innsikt i arbeidsforhold og menneskerettigheter utover at de så langt har et akseptabelt omdømme og har vært lenge i markedet.

Velferdstiltak

Behandlingsforsikring

Råfisklaget tilbyr ansatte behandlingsforsikring gjennom Gjensidige forsikring. Forsikringen er en helseforsikring som gir de ansatte rask tilgang til medisinsk behandling på private sykehus, klinikker og hos privat legespesialist, fysioterapeut, naprapat, manuellterapeut, kiropraktor og psykolog.

Treningstid og andre tilbud

Som et tiltak for å tilrettelegge for fysisk aktivitet hos de ansatte, kan hver enkelt benytte inntil 45 minutter av arbeidstiden ukentlig til treningstid. På regionkontoret i Svolvær er det treningsrom som er åpent for alle ansatte og disponeres fritt.

Selskapet har en hytte som de ansatte kan benytte, basert på ønsker og trekning. Alle ansatte har lik rett til bruk av fritidseiendommen.

Intern kompetanseheving

Alle nyansatte i Råfisklaget gjennomgår intern opplæring både på avdelingen de er tilknyttet, men de får også en presentasjon av hver av de øvrige avdelingene. Avdelingsleder har ansvaret for utarbeidelse av introduksjonsprogrammet til den nyansatte, som gjennomføres i løpet av den første arbeidsuken.

Ledergruppen er ansvarlig for å definere virksomhetens langsiktige kompetansebehov basert på målsettinger, strategier, myndighetskrav etc. Avdelingsleder er ansvarlig for analyse og gjennomføring av opplæringsbehov basert på behov ved sin avdeling.

I 2022 ble det igangsatt et prosjekt der formålet er å kartlegge kompetansebehovet og sentrale utviklingstrekk i Råfisklaget for å imøtekomme fremtidens behov. Grovt skissert består prosjektet av følgende oppgaver for å utarbeide en kompetansestrategi: 1) fremtidens kompetansebehov, 2) dagens kompetanse, 3) kompetansegapet, 4) plan for kompetanseutvikling og 5) retningslinjer for kurs og kompetanseheving. Arbeidet planlegges ferdigstilt i 2023 og med mål om å gi en oversikt over de kompetansene (ferdighetene, forståelsene og holdningene/verdiene) som blir særlig viktig for organisasjonen fremover.

Det er satt av midler for at ansatte kan ta videreutdanning. En kan søke om utdanningspermisjon med godtgjørelse i 10 måneder etter minimum 6 års ansettelse for utdanning som ansees relevant for Norges Råfisklag. Annen permisjon følger reglene i Statens Personalthåndbok.

I 2022 har en av de ansatte tilknyttet Ressurs- og miljøavdelingene gjennomført kurs i fiskerikriminalitet på Politihøgskolen.

Det systematiske tilnærmingen til bærekraftsrapportering vil stille krav til mer kompetanse innad i organisasjonen. Det er lagt til rette for at ansatte kan delta på etter- og videreutdanning for å tilegne seg nødvendig kompetanse for at organisasjon skal kunne imøtekomme nye krav og oppfylle målene som er satt. I 2022 tok en ansatt deltidsstudiet «Bærekraft i praksis» ved BI og kurs i regi av Akademiet for bærekraftsrapportering, med tre samlinger over to dager hver som skulle gi innsikt i kommende endringer innen bærekraftsrapportering. Det er planlagt at en ansatt fra økonomiavdelingen skal delta på kurs som retter seg mot klimaregnskap.

Bærekraftsgruppa har gjennom 2022 deltatt på relevante seminarer som omhandler tema innenfor bærekraft, deriblant gjennomført av PwC og Næringsforeningen. Vår juridiske rådgiver har tatt kurs innenfor juss som er relevant for Åpenhetsloven, hvitvasking etc.

Flere ansatte, deriblant fra bærekraftsgruppa samt omsetningsavdelingen, avdeling for samfunnskontakt og ressurs- og miljø, deltok på likestillingskonferansen «Kvinner i havet». Konferansen ble arrangert for første gang og var en ny arena for å diskutere likestilling i den blå næringen samt høste erfaring fra viktige stemmer på talerstolen.

Kjønnsbalanse, diskriminering og trakassering

Det er en målsetting at Norges Råfisklag skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Råfisklaget følger Aktivitets- og redegjørelsesplikten, og i den praktiserte personalpolitikken legges det vekt på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. Selskapet har et verdigrunnlag som tilsier at det er strengt forbudt å drive diskriminering på grunn av kultur, etnisitet, legning, kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, religion, livssyn og funksjonsnedsettelse. Det er også forbudt å drive med psykisk, fysisk, seksuell eller verbal trakassering.

Likestilling

Råfisklagets likestillingsarbeid er forankret i Råfisklagets personalpolitikk og følger Aktivitets- og redegjørelsesplikten. Det er utarbeidet retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold, herunder trakassering og diskriminering.

Av Råfisklagets 56 ansatte pr. 31.12.2022 var det 30 kvinner og 26 menn.

Gjennomsnittlig grunnlønn for menn var kr 833 000, mens den for kvinner var kr 704 000. Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde 46 % i 2022.

Det er relativt lik avlønning for samme stillingskategorier, men for noen stillinger er avlønningen noe høyere grunnet høyere ansiennitet. Målet er at alle med sammenlignbare stillinger og kompetanse skal avlønnes relativt likt så fremst like premisser er til stede.

Ved nyansettelser er det en målsetting å ha en jevnere fordeling av menn og kvinner innenfor de ulike avdelingene internt i virksomheten.

Råfisklaget tar stilling til likestilling og kjønnsbalanse i næringa

Råfisklagets sosiale markedskanaler har over flere år bevisst blitt brukt til å synliggjøre kvinner i fiskerinæringa. I 2022 innebar det at Råfisklagets kommunikasjonsleder sammen med kommunikatorer i flere andre organisasjoner i næringa forberedte saker til nasjonale og lokale medier om kvinner i fiskeryrket. Unge kvinner i næringa frontes jevnlig på våre kanaler, samtidig som vi er bevisste på at alle kjønn skal presenteres.

I 2022 var det tydelige forventninger fra politisk hold og fiskerinæringen om at kjønnsbalansen i fiskeriorganisasjonenes styrer måtte bedres. Videre ble det oppfordret til at eierorganisasjonene skal stille med kvinnelige representanter og delegater til representasjon inn i styret. Dette har blant annet ført til vedtektsendringer for representasjon i Råfisklagets styre som omhandler krav om bedre kjønnsbalanse.

Medlemsdemokrati

Råfisklaget avsetter årlig midler til kjøp av tjenester til valgordningen for eierorganisasjonene. For 2022 var beløpet økt fra 1 MNOK til 1,25 MNOK, som fordeles etter en fastsatt fordelingsnøkkel basert på antall representanter. Beløpet utbetales ved kalenderårets start. Det vil i utsendelsesbrevet vektlegges at Råfisklaget forventer at det arbeides for representasjon av begge kjønn fra organisasjonene.

Veien videre

Ordningen med firmabil for den øverste ledelsen vil avvikles i løpet av 2023.

På enkelte avdelinger er det et mål om å bedre kjønnsbalansen og at nyansettelser skal bidra til større mangfold i bedriften. For 2023 er målet å redusere sykefraværet i bedriften til 3 %.

Videre skal en jobbe for å styrke datasikkerhet, utvikle kompetanse og tjenester på ny teknologi. Samtidig skal disse tjeneste bidra til bedriftens policy på utslippsreduksjon.

Endringsagent for mangfold i næringa

Et menneskelig mangfold bidrar til en mer bærekraftig fiskerinæring, og i tiden framover vil Råfisklaget være en tydelig pådriver for økt likestilling og å trekke kvinner og ungdom til næringa ved å vise at det er en attraktiv og relevant arbeidsplass. Dette gjøres gjennom kommunikasjon utad til næringa gjennom Råfisklagets markedskanaler, gjennom styresett og ved å være en engasjert bedrift som tydeliggjør ønsket om endring og inkludering.

Norges Råfisklag har gjennom samarbeidsorganet Norsk Villfisk ytret at næringen ønsker et ryddig og mangfoldig arbeidsliv, hvor økt kvinneandel i organisasjonens styrende organ er en hovedprioritet.

Foto: Sigrid Aune Mathisen

Råfisklagets evne til positiv påvirkning starter med økt kunnskap hos egne ansatte. Økt oppmerksomhet om bærekraftstematikk i hverdagen, gjennomføring av interne møter og ideverksted vil gjøre organisasjonen bedre rustet til å redusere negative avtrykk fra egen drift og i enda større grad bidra til positiv endring i omgivelsene.

7. Samarbeid og verdiskaping

Samfunnsansvar

Da Råfisklaget ble etablert i 1938 fikk fiskerne et svært viktig samfunnsansvar. For å se betydning av dette er det viktig å ta fiskernes og Råfisklagets historie i betraktning. Fiskerne var i en fortvilet situasjon som toppet seg på 1930-tallet med svært dårlige og uforutsigbare oppgjør for fangstene. Gjennom Råfiskloven fra 1938 som etablerte salgslag fikk de medbestemmelse over egen situasjon og næring, de fikk anstendige og mer markedsriktige minstepriser og de oppnådde mer forutsigbare økonomiske forhold.

Fiskerne tok ansvar, storsamfunnet fikk orden rundt førstehåndsomsetningen, fiskekjøperne og kystsamfunnene ble likebehandlet – små som store, og myndighetene fikk et redskap i ressurskontrollen. Ansvar ble fordelt og uttaket av havet ble registrert og stilt til disposisjon som data for myndigheter og forskning. Denne samfunnskontrakten er videreført og utviklet, med stadig oppdatert lovverk og forskrifter og tjenesteutvikling til det vi kjenner i dag mer enn 80 år etter.

Fiskerne høster av ville marine ressurser som ligger til fellesskapet. Derfor mener Råfisklaget at det er riktig og viktig at salgslaget, på vegne av fiskerne, gir støtte til tiltak og prosjekter langs kysten som bidrar til rekruttering, verdiskaping og kunnskap samt samfunnsøkonomiske og sosialt bærekraftige kystsamfunn. Det forplikter også til samarbeid og sameksistens med andre aktører som opererer i de samme havområdene for å sikre grunnlaget for en bærekraftig næring.

Rekefiske juli 2022, Sigvald Voldsund, David Lande, Sondre Myking og Johannes Nerland. Foto: Henning Flusund

Verdiskaping

Hvert år bevilger styret i Norges Råfisklag midler til å støtte ulike aktiviteter, og på vegne av fiskerne bidrar Råfisklaget blant annet til prosjekter som er verdiøkende, fremmer norsk fisk og skalldyr, og som bidrar til positiv omdømmebygging for fiskerinæringen. Målet er å skape en merverdi og øke salget av arter som omsettes i Råfisklagets distrikt. Råfisklaget tar et aktivt samfunnsansvar for fiskerinæringa og gir tilskudd til fiskerieide servicebygg, egne buer og velferder, noe som bidrar til livskraftige kystsamfunn. Vi medvirker i et bredt spekter av idretts- og kulturaktiviteter i lagets geografiske område. Videre samarbeider vi med grunnskoler og universiteter – for kunnskapsdeling, økt sjømatkonsum og rekruttering til villfisknæringa. Styret setter i tillegg av en sum til forskning og utvikling, FoU, et viktig bidrag til økt kunnskap og et bærekraftig fiskeri. Råfisklaget bidro gjennom styret med totalt 6,4 MNOK til ulike formål i 2022 (Note 4 i regnskapet 2022).

Tilstedeværelse på studentkonferanser

Salgslaget deltar årlig på studentkonferanser, blant annet Håp i Havet, der bachelor- og masterstudenter fra fiskeri- og havbruksvitenskap, akvakultur, økonomifag og andre relevante studieretninger er til stede. Gjennom konferansens to dager bidrar Råfisklaget ofte med bedriftspresentasjon, speed-dating og står på stand for å møte og snakke med studenter. Dette er en viktig arena for å vise frem villfisknæringen og kan samtidig bidra til rekruttering. I 2022 bidro vi med kr 25 000,- i støtte til konferansen.

Fiskesprell

Fiskesprell er et kostholdsprosjekt der målet med aktivitetene er å legge til rette for at barn og unge gjennom kompetanseheving skal spise mer sjømat. Salgslagene bidrar sammen med støtte på 1,8 MNOK pr skoleår for perioden 2020-2023. Råfisklagets årlige andel er 0,86 MNOK.

Fiskesprell er et samarbeid mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Norges sjømatråd, som sammen med fiskesalgslagene finansierer programmet. Fiskesalgslagene har hatt sin definerte rolle i prosjektet fra starten, og er en viktig bidragsyter som sikrer at alle tilbud er gratis for deltagerne.

Råfisklaget initierer og driver utvikling av egne tjenester og bidrar til forsknings- og utviklingsprosjekter som kommer organisasjonen og næringa til gode. I 2022 ble omtrent 3,6 MNOK benyttet til disse formålene. Et utvalg av prosjektene presenteres i følgende delkapitler.

Konkurranseskraft for eierne

En av salgslagets viktigste oppgaver er å bidra til et konkurransedyktig marked for fiskerne. Dette gjøres blant annet gjennom styrets markedsmidler, en sum på 1,9 MNOK som hvert år settes av for å støtte prosjekter som direkte eller indirekte kan gi en merverdi eller øke salget av artene som omsettes i Råfisklaget. Dette kan være aktiviteter knyttet til bærekraftig forvaltning, merkevarebygging, verdikjedeprojekter, studieturer, workshops, matsatsinger, aktiviteter som gir økt utnyttelse av restråstoff (biprodukter) eller stimulering for arter som står markedsmessig svakt.

Investerings i tjenester for eierne og myndighetene

I 2021 ble Råfisklagets nye nettside, www.rafisklaget.no, lansert. Den nye nettsiden gir bedre informasjon om fiskeriaktiviteten i Råfisklagets område og bidrar til åpenhet om hva som skjer i næringa. Nettsiden ble i 2022 oppdatert med nye tjenester og forbedringer, blant annet ny statistikkside.

I 2022 har Råfisklaget arbeidet videre med utvikling av kvotekontroll i sanntid, noe som vil gi fiskerne og forvaltere informasjon om ressursuttak og kvoteutnyttelse uten forsinkelser. Det er en komplisert affære å programmere en hel-automatisk kvotekontroll ut fra myndighetenes forskrifter og reguleringer, som alene står for

mange hundre endringer i løpet av året. I tillegg til at både fartøy og kvoter kan skifte eiere, og kontrollen skal fungere 24/7 gjennom hele året. «Kvotekontroll på sekundet» har som mål at sluttseddelen registreres i kvotekontroll etter den er signert av fisker og kjøper, og at fiskerne umiddelbart får oversikt over gjenstående andel av kvoten.

Råfisklaget er partner med aktører som bidrar til å skape internasjonal oppmerksomhet om bærekraftig utnyttelse av naturressurser. Nord-Norges Europakontor og Arctic Frontiers er langvarige partnere for Råfisklaget med et økonomisk bidrag på til sammen 0,46 MNOK i 2022.

Samarbeid om miljøsertifisering

Norges Råfisklag bidrar årlig i et spleiselag til miljøsertifisering av norske fiskerier. Råfisklaget finansierer sammen med de andre salgslagene 1/3-del av kostnadene med en prosjektstilling som internasjonal miljørådgiver lokalisert hos Norges Fiskarlag. Rådgiveren skal være en fellesressurs for næringa i spørsmål knyttet til miljøsertifisering av norske fiskerier, herunder Marine Stewardship Council. De andre bidragsyterne er Sjømatrådet og Norges Fiskarlag.

I tillegg dekker Råfisklaget sin relative andel av kostnadene med sertifisering av de enkelte fiskeriene, tilsvarende omtrent 1 MNOK i året.

Levedyktige samfunn, samarbeid og sameksistens

Fiskerinæringa er avhengige av velfungerende lokalsamfunn, både fordi fiskerne trenger infrastrukturen, men også fordi rekruttering av ungdom er viktig for å sikre en levedyktig næring. Råfisklaget bidrar til drift av velferdsstasjoner og mottaksstasjoner for fiskerne med om lag 1 MNOK i året. Disse er en særlig viktige for den minste flåten som har begrenset med fasiliteter om bord i egen båt og som ofte har begrenset mulighet til å reise over lange distanser for å levere fangsten.

Sameksistens

I Norges økonomiske sone finner en flere etablerte næringer som benytter seg av havområdene – og nye kommer til. Villfisknæringa er avhengig av sameksistens med andre i kyst- og havsonen for at ressursgrunnlaget og høstingen skal være bærekraftig. Blant annet fordi næringene påvirker hverandres tilgang til arealer.

Villfisknæringa bidrar til matproduksjon med lavt CO₂-utslipp sammenlignet med mye annen matproduksjon. Mye av fiskeriet skjer basert på tilgjengelighet langs kysten. Den nordøst-arktiske torsken er tilgjengelig kystnært under den årlige gytevandringen ned til kysten av Nord-Norge. Dette bidrar til en naturlig tilgang som muliggjør høsting med minst mulig energibruk. For å kunne ha en villfisknæring med bærekraftig beskatning er vi avhengig av at viktige områder slik som fiskefelt, gyteområder og verdifulle og sårbare områder kartlegges og hensyntas i arealutnyttelse- og planlegging i årene framover. Reguleringstiltak eller introduksjonene av nye næringer som tvinger fiskeflåten til å fiske utenfor sesongen er problematisk for villfisknæringa og Råfisklagets eiere. Råfisklagets

oppfatning er at en også i framtiden må ha anledning til å høste *med* naturen og akseptere at flere fiskerier er sesongbasert.

Det er viktig å sikre grunnlaget for villfanget sjømat ved å ta vare på miljøet, arealene og ta de forvaltningstiltakene som behøves for å sikre et bærekraftig fiskeri. Bærekraftige fiskerier og sameksistens med andre næringer henger tett sammen og Råfisklaget vil delta og bidra til initiativ som gjør dette mulig.

Veien videre

Råfisklagets styre og lagets ansatte er bevisst det samfunnsansvaret Råfisklaget har og forvalter som markeds plass, som tilrettelegger og som kvote-, kvalitets- og ressurskontrollør i samarbeid med og tett knyttet opp mot myndighetene. Råfisklaget vil videreføre etablerte samarbeid og være sitt samfunnsansvar bevisst ved å bidra til viktige tiltak og prosjekter som har betydning lokalt, men også nasjonalt, innenfor bærekraftspillarene.

Det er viktig at villfisknæringa sammen med andre sektorer har en felles bærekrafts-forståelse. Gjennom sameksistens og bærekraftig utnyttelse av ressursene vil det styrke mulighetene for økt verdiskaping. Det innebærer at de ulike brukerinteressene i Råfisklagets område, både nåværende og framtidige, samhandler konstruktivt med hverandre. Råfisklaget skal delta på de arenaene hvor politikken for sameksistens utformes, og skal være en stemme på vegne av villfisknæringa.

Bærekraftsarbeid har en lang tradisjon i Råfisklaget, men en skal videreutvikle det og bli flinkere til å fortelle den gode historien om villfisk og fiskeriene i et bærekraftperspektiv. Organisasjonen skal ta tydelig eierskap til bærekraftsagendaen og synliggjøre det eksternt.

Markedene verden over stiller stadig strengere krav til bærekraftig forbruk og produksjon, og bærekraftige produkter øker dermed konkurransekraften. Råfisklaget skal fortsette å kommunisere hvor unik villfisk er, og hva som gjør det til et bærekraftig kvalitetsprodukt. Videre vil en arbeide for å opprettholde og videreutvikle kvalitetstilsynet som Råfisklaget utfører, og som underordnet bidrar til å styrke konkurransekraften for fiskerne.

8. Appendix

Om Rapporten

Denne bærekraftsrapporten, som er Råfisklagets andre, tar utgangspunkt i temaene som skisseres i World Economic Forum sitt rapporteringsrammeverk som ble lansert i 2020. Rammeverket er utarbeidet med bakgrunn i en rekke forskjellige rapporteringsformat og inkluderer totalt 21 indikatorer fordelt på fire områder for rapportering; styring, klima og miljø, mennesker og samfunn samt samarbeid og verdiskaping. Denne rapporten er bygget opp med ett kapittel (4-7) for hvert av disse temaene.

Rapportens innhold baseres på data og informasjon innhentet fra organisasjonen, årsberetning og Miljøfyrtårn. Selv om dette er Råfisklagets andre rapport, er vi fortsatt i en opplæringsfase når det gjelder å få etablert gode rutiner for systematisk innsamling av data knyttet til bærekraft. Det er fortsatt noen hull i datagrunnlaget. Det innebærer at klimaregnskapet er beheftet med noe usikkerhet. Dette vil det jobbes med fram til neste rapporteringspunkt.

Det er gjort et innledende arbeid for å identifisere bærekraftsmålene Råfisklaget ønsker å prioritere, og denne prosessen har i 2022 gjort at vi har kommet ned på delmål som er relevante for Råfisklaget. Rapporten mangler imidlertid en konkretisert plan og måltall for hvordan Råfisklaget aktivt skal jobbe for å bidra innenfor hvert av dem.

Det har vært lærerikt for Råfisklaget å komme i gang med bærekraftsrapportering, og å identifisere og igangsette tiltak for bærekraft i hele organisasjonen. Arbeidet frem mot neste års rapportering vil i stor grad handle om å systematisere informasjonen slik at den bedre svarer på rapporteringspunktene i bærekraftsrapporten og konkretisere mål for veien videre.

Spørsmål om rapporten og Råfisklagets bærekraftsarbeid kan rettes til:

Svein Ove Haugland, adm.dir.

Svein.ove.haugland@rafisklaget.no

Jonette N. Braathen, rådgiver ressurs- og miljøavdelingen

Jonette.braathen@rafisklaget.no

Amalie Oda Harland, konsulent omsetning

Amalie.oda.harland@rafisklaget.no

WEF-indeks

	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
WEF Metric: Governance	Governing Purpose	Setting purpose	The company's stated purpose, as the expression of the means by which a business proposes solutions to economic, environmental and social issues. Corporate purpose should create value for all stakeholders, including shareholders.	5-6, 7-10
	Quality of Governing Body	Board composition	Composition of the highest governance body and its committees by: competencies relating to economic, environmental and social topics; executive or non-executive; independence; tenure on the governance body; number of each individual's other significant positions and commitments, and the nature of the commitments; gender; membership of under-represented social groups; stakeholder representation.	16-17
	Stakeholder Engagement	Impact of material issues on stakeholders	A list of the topics that are material to key stakeholders and the company, how the topics were identified and how the stakeholders were engaged.	11-14
	Ethical Behaviour	Anti-corruption	1. Total percentage of governance body members, employees and business partners who have received training on the organization's anti-corruption policies and procedures, broken down by region; 2. (a) Total number and nature of incidents of corruption confirmed during the current year, but related to previous years; (b) Total number and nature of incidents of corruption confirmed during the current year, related to this year; 3. Discussion of initiatives and stakeholder engagement to improve the broader operating environment and culture, in order to combat corruption.	18-19
		Protected ethics advice and reporting mechanism	A description of internal and external mechanisms for: 1. Seeking advice about ethical and lawful behaviour and organizational integrity; 2. Reporting concerns about unethical or unlawful behaviour and lack of organizational integrity.	18-19
	Risk and Opportunity Oversight	Integrating risk and opportunity into business processes	Company risk factor and opportunity disclosures that clearly identify the principal material risks and opportunities facing the company specifically (as opposed to generic sector risks), the company appetite in respect of these risks, how these risks and opportunities have moved over time and the response to those changes. These opportunities and risks should integrate material economic, environmental and social issues, including climate change and data stewardship.	17-18, 20-21, 26

	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
WEF Metric: Planet	Climate Change	Greenhouse Gas (GHG) emissions	For all relevant greenhouse gases (e.g. carbon dioxide, methane, nitrous oxide, F-gases etc.), report in metric tons of carbon dioxide equivalent (tCO ₂ e) GHG Protocol Scope 1 and Scope 2 emissions. Estimate and report material upstream and downstream (GHG Protocol Scope 3) emissions where appropriate.	24-25
		TCFD implementation	Fully implement the recommendations of the Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). If necessary, disclose a timeline of at most 3 years for full implementation. Disclose whether you have set, or have committed to set, GHG emissions targets that are in line with the goals of the Paris Agreement - to limit global warming to well-below 2°C above pre-industrial levels and pursue efforts to limit warming to 1.5°C – and to achieve net-zero emissions before 2050.	Ikke rapportert
	Nature Loss	Land use and ecological sensitivity	Report the number and area (in hectares) of sites owned, leased or managed in or adjacent to protected areas and/or Key Biodiversity Areas (KBA).	20-21
	Fresh water availability	Water consumption and withdrawal in water-stressed areas	Report for operations where material: megalitres of water withdrawn, megalitres of water consumed and the percentage of each in regions with high or extremely high baseline water stress according to WRI Aqueduct water risk atlas tool. Estimate and report the same information for the full value chain (upstream and downstream) where appropriate.	Ikke rapportert
	Solid waste	Impact of solid waste disposal	1. Report wherever material along the value chain: estimated metric tons of single-use plastic consumed. Disclose the most significant applications of single-use plastic identified, the quantification approach used and the definition of single-use plastic adopted. 2. Report wherever material along the value chain, the valued societal impact of solid waste disposal, including plastics and other waste streams.	24-25

WEF Metric: People	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
	Dignity and Equality	Diversity and inclusion (%)	Percentage of employees per employee category, by age group, gender and other indicators of diversity (e.g. ethnicity).	5, 128-29, 33
		Pay equality (%)	Ratio of the basic salary and remuneration for each employee category by significant locations of operation for priority areas of equality: women to men, minor to major ethnic groups, and other relevant equality areas.	29
		Wage level (%)	1. Ratios of standard entry level wage by gender compared to local minimum wage. 2. Ratio of the annual total compensation of the CEO to the median of the annual total compensation of all its employees, except the CEO.	29
		Risk of incidents of child, forced or compulsory labour	An explanation of the operations and suppliers considered to have significant risk for incidents of child labour, forced or compulsory labour. Such risks could emerge in relation to a) type of operation (such as manufacturing plant) and type of supplier or b) countries or geographic areas with operations and suppliers considered at risk.	18-19
	Health and Well-Being	Health & safety (%)	1. The number and rate of fatalities as a result of work-related injury; high-consequence work-related injuries (excluding fatalities); recordable work-related injuries; main types of work-related injury; and the number of hours worked. 2. An explanation of how the organization facilitates workers' access to non-occupational medical and healthcare services, and the scope of access provided for employees and workers.	31-32
	Skills for the Future	Training provided (#,\$)	1. Average hours of training per person that the organization's employees have undertaken during the reporting period, by gender and employee category (total number of trainings provided to employees divided by the number of employees). 2. Average training and development expenditure per full time employee (total cost of training provided to employees divided by the number of employees).	32-33

	Theme	Metric	WEF Criteria	Reference
WEF Metric: Prosperity	Employment and Wealth creation	Absolute number and rate of employment	1. Total number and rate of new employee hires during the reporting period, by age group, gender, other indicators of diversity and region. 2. Total number and rate of employee turnover during the reporting period, by age group, gender, other indicators of diversity and region.	28-29
		Economic contribution	1. Direct economic value generated and distributed (EVG&D) – on an accruals basis, covering the basic components for the organization's global operations, ideally split out by: a. revenues, b. operating costs, c. employee wages and benefits, d. payments to providers of capital, e. payments to government, and f. community investment. 2. Financial assistance received from the government: total monetary value of financial assistance received by the organization from any government during the reporting period.	6, 23, 29, 36
		Financial investment contribution	1. Total capital expenditures (CapEx) minus depreciation, supported by narrative to describe the company's investment strategy. 2. Share buybacks plus dividend payments, supported by narrative to describe the company's strategy for returns of capital to shareholders.	17-18
	Innovation of Better Products and Services	Total R&D expenses (\$)	Total costs related to research and development.	36
	Community and Social Vitality	Total tax paid	The total global tax borne by the company, including corporate income taxes, property taxes, non-creditable VAT and other sales taxes, employer-paid payroll taxes, and other taxes that constitute costs to the company, by category of taxes.	6